

ปกิณกะ

การชันสูตรพลิกศพ

อมรพจน์ กุลวิจิตร น.บ.,น.ม.,นบ.ท.*

จำเดิม การชันสูตรพลิกศพกฎหมายบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวน กับแพทย์ แต่หากการตายนั้นเกิดขึ้นโดยการกระทำของเจ้าพนักงาน ในขณะที่ปฏิบัติราชการตามหน้าที่ การชันสูตรพลิกศพจะต้องกระทำพร้อมผู้พิพากษาอีกคนหนึ่ง ต่อมาได้มีการแก้ไขกฎหมายอีกหลายครั้งเกี่ยวกับการชันสูตรพลิกศพ และได้เปลี่ยนแปลงจากผู้พิพากษาเป็นพนักงานอัยการ และสลับสับเปลี่ยนแก้ไขกฎหมายไปมาอีกหลายครั้ง แต่ผู้ที่มีหน้าที่หลักในการชันสูตรพลิกศพคือพนักงานสอบสวนและแพทย์ จนกระทั่งเกิดเหตุการณ์วิสามัญฆาตกรรมผู้ต้องหาจำนวน ๖ ศพที่จังหวัดสุพรรณบุรี โดยมีนายตำรวจชั้นผู้ใหญ่อยู่ในเหตุการณ์ จึงมีการศึกษาข้อเท็จจริงต่าง ๆ รวมทั้งข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องดังกล่าวโดยคณะกรรมการวิสามัญ และสรุปข้อสังเกตเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร เช่น การชันสูตรพลิกศพนั้นเป็นอำนาจและหน้าที่ของพนักงานสอบสวนแต่เพียงฝ่ายเดียว ทั้งการชันสูตรพลิกศพต่างปกติจะต้องใช้แพทย์ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้เฉพาะทางด้านนิติเวชโดยตรง ทั้งควรจะต้องแจ้งให้ญาติผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบ รวมทั้งสิทธิในการรับรู้ถึงการตายของผู้ตายด้วย ซึ่งสรุปได้ง่าย ๆ และเป็นที่เข้าใจกันว่าการชันสูตรพลิกศพตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่ใช้อยู่ในขณะนั้นมีข้อ

บกพร่อง และสมควรแก้ไขปรับปรุงเสียใหม่ ซึ่งต่อมาคณะรัฐมนตรีได้เสนอร่างกฎหมายว่าด้วยการชันสูตรพลิกศพต่อรัฐสภาจนได้มีการประกาศใช้เมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๒ และมีผลใช้บังคับในวันที่ ๒๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๓ เป็นต้นมา

แต่ก่อนอื่น สมควรทำความเข้าใจกับความหมายและหลักการรวมทั้งระบบการชันสูตรพลิกศพเสียก่อนที่จะพิจารณาถึงเนื้อหาตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย และขอทำความเข้าใจในเบื้องต้นก่อนว่า เนื้อหาของวิชาการชันสูตรพลิกศพนั้นมีมาก แต่ในที่นี้จะเขียนไว้เป็นเรื่องพอสังเขปเท่านั้น หากผู้อ่านท่านใดสนใจ สามารถศึกษาเพิ่มเติมได้จากหนังสือเรื่องนิติเวชศาสตร์การชันสูตรพลิกศพ ของแพทย์หญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์ หรือหนังสือเรื่องนิติเวชศาสตร์ โดยนิติวิทยาศาสตร์สมาคมแห่งประเทศไทย ทัศนะ สุวรรณจุฑะ บรรณาธิการ หรือจากหนังสือคู่มือการชันสูตรพลิกศพ ตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๒ ของสำนักงานศาลยุติธรรม เป็นต้น

มีผู้ให้ความหมายของการชันสูตรพลิกศพไว้หลายความหมาย ทั้งความหมายในเชิงการแพทย์และในเชิงกฎหมาย แต่เมื่อรวมความหมายทั้งสองเข้าด้วย

* ผู้พิพากษา ศาลจังหวัดจันทบุรี

กันแล้ว ก็ได้ความหมายที่กลมกลืนกันว่า การชันสูตรพลิกศพเป็นการสอบสวนเพื่อค้นหาสาเหตุแห่งความตายของบุคคล ซึ่งเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างการสืบสวนในคดีอาญาและการทำงานในทางการแพทย์ โดยมีระบบการชันสูตรพลิกศพ หลายระบบทั่วโลก ทั้งที่เป็นระบบตำรวจ ระบบศาล ระบบแพทย์หรือระบบผสมเป็นต้น ซึ่งจะไม่ขอกล่าวรายละเอียดไว้ในที่นี้

โดยที่ความตาย จะมีนัยในทางกฎหมายเป็นพิเศษ เนื่องจากการที่บุคคลถึงแก่ความตายจะมีผลกระทบต่อสิทธิและหน้าที่ประการต่างตามมามาก ทั้งต่อผู้ตายเองและบุคคลอื่น หากเป็นการตายตามธรรมดาโดยทั่วไปก็คงไม่มีใครตั้งใจสงสัย เช่นตายด้วยความชราภาพ หรือป่วยตาย แต่ถ้าเป็นการตายด้วยประการอื่นเช่น ถูกฆ่าตาย หรือตายโดยอุบัติเหตุ กรณีเหล่านี้รัฐจะต้องเข้ามาเกี่ยวข้อง เพื่อสอบสวนหาข้อยุติ ในฐานะที่รัฐจะต้องคุ้มครองและรักษาความสงบเรียบร้อยภายในสังคม และเพื่อให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ตาย ดังนั้น การชันสูตรพลิกศพในทางกฎหมายจึงมีไว้เพียงแต่เพื่อให้รู้สาเหตุแห่งการตาย หากแต่ต้องพิจารณาต่อไปด้วยว่าความตายนั้นเกิดจากการกระทำความผิดทางอาญาด้วยหรือไม่ เพื่อเป็นเงื่อนไขในการฟ้องคดีต่อไป อย่างไรก็ตามการกำหนดให้มีการชันสูตรพลิกศพในทุกกรณีอาจเกินความจำเป็น กฎหมายจึงกำหนดให้มีการชันสูตรพลิกศพเฉพาะกรณีที่มีความเกี่ยวข้องกับกระทำความผิดกฎหมายอาญาเท่านั้น อาจแยกเป็นสองกรณีกล่าวคือ

๑. กรณีที่ปรากฏหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นการตายโดยผิดธรรมชาติ ซึ่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา ๑๔๘ ได้บัญญัติถึงเหตุการตายโดยผิดธรรมชาติที่จะต้องทำการชันสูตรพลิกศพไว้ ๕ กรณีคือ ฆ่าตัวตาย ถูกผู้อื่นทำให้ตาย ถูกสัตว์ทำร้ายตายโดยอุบัติเหตุ และตายโดยยังมีปรากฏเหตุ

๒. กรณีที่ตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงาน

หากมีการตายในกรณีใดกรณีหนึ่งดังกล่าวข้างต้นแล้ว จะต้องมีการชันสูตรพลิกศพตามประมวล

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕๐ ซึ่งจะได้กล่าวรายละเอียดต่อไป

จากเหตุผลในการแก้ไขกฎหมายว่าด้วยการชันสูตรพลิกศพประกอบร่างกฎหมาย ที่ผ่านการพิจารณาของรัฐสภา ที่ว่า เนื่องจากในทางปฏิบัติ การชันสูตรพลิกศพมักกระทำโดยพนักงานสอบสวนร่วมกับเจ้าหน้าที่กระทรวงสาธารณสุขประจำท้องที่หรือแพทย์ประจำตำบลแทนแพทย์ ซึ่งอาจทำให้ระบบการตรวจสอบพยานหลักฐานทางนิติเวชไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ และอาจก่อให้เกิดความผิดพลาดในการวินิจฉัยถึงสาเหตุและพฤติการณ์ที่ทำให้เกิดการตายนั่นเองทั้งการชันสูตรพลิกศพในกรณีที่ความตายเกิดขึ้นโดยการกระทำของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่หรือตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ ยังขาดการตรวจสอบและถ่วงดุลกันของผู้ร่วมทำการชันสูตรพลิกศพอย่างแท้จริง นอกจากนี้ วิธีการในการชันสูตรพลิกศพ และการไต่สวนการตายของบุคคลยังเป็นไปอย่างล่าช้า และมีได้คุ้มครองสิทธิของผู้ที่เกี่ยวข้องที่เป็นญาติของผู้ตายอย่างเพียงพอ จึงกำหนดหลักการ แก้ไขกฎหมายเรื่องนี้โดยกำหนดตัวบุคคลผู้ร่วมทำการชันสูตรพลิกศพเสียใหม่ กล่าวคือ ให้พนักงานสอบสวนทำการชันสูตรพลิกศพร่วมกับแพทย์ทางนิติเวชศาสตร์ แพทย์ประจำโรงพยาบาล และแพทย์ประจำสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ตามลำดับ และให้พนักงานอัยการและพนักงานฝ่ายปกครองเข้าร่วมทำการชันสูตรพลิกศพด้วย ในกรณีที่ความตายเกิดขึ้นโดยการกระทำของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่า ปฏิบัติราชการตามหน้าที่ หรือตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ รวมทั้งปรับปรุงวิธีการในการชันสูตรพลิกศพ และการไต่สวนการตาย โดยศาลเพื่อให้เป็นไปด้วยความรวดเร็วรอบคอบ มีประสิทธิภาพและคุ้มครองสิทธิของผู้เกี่ยวข้องเป็นญาติของผู้ตายมากยิ่งขึ้น และโดยที่เป็นการสมควรกำหนดลักษณะความผิดขึ้นใหม่ที่ทำให้การชันสูตรพลิกศพหรือผลทางคดีเปลี่ยนแปลงไปอีกทั้งสมควรแก้ไขอัตราโทษตามบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องเพื่อให้

มีอัตราโทษสอดคล้องกัน

ดังเหตุผลที่กล่าวแล้วข้างต้นจึงได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๒ เรื่องการชั้นสูตรพลิกศพให้สอดคล้องโดยบัญญัติใหม่ในมาตรา ๑๕๐ ว่า “ในกรณีที่จะต้องทำการชันสูตรพลิกศพ ให้พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ศพนั้นอยู่กับแพทย์ทางนิติเวชศาสตร์ซึ่งได้รับวุฒิบัตรหรือได้รับหนังสืออนุมัติจากแพทยสภา ทำการชันสูตรพลิกศพโดยเร็ว ถ้าแพทย์ทางนิติเวชศาสตร์ดังกล่าวไม่มีหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้แพทย์ประจำโรงพยาบาลของรัฐปฏิบัติหน้าที่ ถ้าแพทย์ประจำโรงพยาบาลของรัฐไม่มีหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้แพทย์ประจำสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปฏิบัติหน้าที่ ถ้าแพทย์ประจำสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดไม่มีหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้แพทย์ประจำโรงพยาบาลของเอกชนหรือแพทย์ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมที่ขึ้นทะเบียนเป็นแพทย์อาสาสมัครตามระเบียบของกระทรวงสาธารณสุขปฏิบัติหน้าที่ และในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว ให้แพทย์ประจำโรงพยาบาลของเอกชนหรือแพทย์ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมผู้นั้น เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา ทั้งนี้ให้พนักงานสอบสวนและแพทย์ดังกล่าวทำบันทึกรายละเอียดแห่งการชันสูตรพลิกศพทันที และให้แพทย์ดังกล่าวทำรายงานแนบท้ายบันทึกรายละเอียดแห่งการชันสูตรพลิกศพด้วยภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่รับแจ้งเรื่อง ถ้ามีความจำเป็นให้ขยายระยะเวลาออกไปได้ไม่เกินสองครั้ง ครั้งละไม่เกินสามสิบวัน แต่ต้องบันทึกเหตุผลและความจำเป็นในการขยายระยะเวลาทุกครั้งไว้ในสำนวนการชันสูตรพลิกศพ รายงานดังกล่าวให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของสำนวนชันสูตรพลิกศพ และในกรณีความตายมิได้เป็นผลแห่งการกระทำผิดอาญา ให้พนักงานสอบสวนส่งสำนวนชันสูตรพลิกศพไปยังพนักงานอัยการเมื่อเสร็จสิ้นการชันสูตรพลิกศพโดยเร็วและให้พนักงานอัยการดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๑๕๖

ให้เป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนแจ้งแก่ผู้มีหน้าที่ไปทำการชันสูตรพลิกศพทราบ และก่อนการ

ชันสูตรพลิกศพ ให้พนักงานสอบสวนแจ้งให้ สามี ภริยา ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน ผู้แทนโดยชอบธรรม ผู้อนุบาล หรือญาติของผู้ตาย อย่างน้อยหนึ่งคนทราบเท่าที่จะทำได้

ในกรณีที่ความตายเกิดขึ้นโดยการกระทำของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติตามหน้าที่หรือตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติตามหน้าที่ให้พนักงานอัยการและพนักงานฝ่ายปกครองตำแหน่งตั้งแต่ระดับปลัดอำเภอหรือเทียบเท่าขึ้นไปแห่งท้องที่ที่ศพนั้นอยู่ เป็นผู้ชันสูตรพลิกศพร่วมกับพนักงานสอบสวนและแพทย์ตามวรรคหนึ่ง และให้นำบทบัญญัติในวรรคสองมาใช้บังคับ

เมื่อได้มีการชันสูตรพลิกศพตามวรรคสามแล้ว ให้พนักงานสอบสวนทำสำนวนการชันสูตรพลิกศพแล้วส่งไปยังพนักงานอัยการภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้ทราบเรื่อง ถ้ามีความจำเป็นให้ขยายระยะเวลาออกไปได้ไม่เกินสองครั้ง ครั้งละไม่เกินสามสิบวัน แต่ต้องบันทึกเหตุผลและความจำเป็นในการขยายระยะเวลาทุกครั้งไว้ในสำนวนชันสูตรพลิกศพ

เมื่อได้รับสำนวนชันสูตรพลิกศพแล้ว ให้พนักงานอัยการทำการร้องขอต่อศาลชั้นต้นแห่งท้องที่ที่ศพนั้นอยู่เพื่อให้ศาลทำการไต่สวนและทำคำสั่งแสดงว่าผู้ตายคือใครตายที่ไหน เมื่อใด และถึงเหตุและพฤติการณ์ที่ตาย

ถ้าตายโดยคนทำร้ายให้กล่าวว่าใครเป็นผู้ทำร้ายเท่าที่จะทราบได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับสำนวน

ถ้ามีความจำเป็นให้ขยายระยะเวลาออกไปได้ไม่เกินสองครั้งแต่ต้องบันทึกเหตุผลและความจำเป็นในการขยายระยะเวลาทุกครั้งไว้ในสำนวนชันสูตรพลิกศพ

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง วรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้า ให้พนักงานสอบสวนปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานอัยการ

ในการไต่สวนตามวรรคห้า ให้ศาลปิดประกาศแจ้งกำหนดวันที่จะทำการไต่สวนไว้ที่ศาล และให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาลขอให้ศาลส่งสำเนาคำร้องและแจ้งกำหนดวันนัดไต่สวนให้สามี ภริยา ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน ผู้แทนโดยชอบธรรม หรือญาติของผู้ตายตามลำดับอย่างน้อยหนึ่งคนเท่าที่จะทำได้ทราบก่อนวัน

นัดไตสวนไม่น้อยกว่าสิบห้าวันและให้พนักงานอัยการนำพยานหลักฐานทั้งปวงที่แสดงถึงการตายมาสืบ

เมื่อศาลได้ปิดประกาศแจ้งกำหนดวันที่จะทำการไตสวนแล้ว และก่อนการไตสวนเสร็จสิ้น สามี่ ภริยา ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน ผู้แทนโดยชอบธรรม ผู้อนุบาล หรือญาติของผู้ตายมีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลขอเข้าซักถามพยานที่พนักงานอัยการนำสืบและนำสืบพยานหลักฐานอื่นได้ด้วย เพื่อการนี้ สามี่ ภริยา ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน ผู้แทนโดยชอบธรรม ผู้อนุบาล หรือญาติของผู้ตายมีสิทธิแต่งตั้งทนายความดำเนินการแทนได้ หากไม่มีทนายความที่ได้รับการแต่งตั้งจากบุคคลดังกล่าวเข้ามาในคดี ให้ศาลตั้งทนายความขึ้นเพื่อทำหน้าที่ทนายความฝ่ายญาติผู้ตาย

เมื่อศาลเห็นสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลจะเรียกพยานที่นำสืบมาแล้วมาสืบเพิ่มเติมหรือเรียกพยานหลักฐานอื่นมาสืบก็ได้ และศาลอาจขอให้ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ความเห็นเพื่อประกอบการไตสวนและทำคำสั่ง แต่ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิของผู้นำสืบพยานหลักฐานตามวรรคแปดที่จะขอให้เรียกผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญอื่นมาให้ความเห็นโต้แย้งหรือเพิ่มเติมความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญดังกล่าว

คำสั่งของศาลตามมาตรานี้ให้ถึงที่สุด แต่ไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิฟ้องร้องและการพิจารณาพิพากษาคดีของศาล หากพนักงานอัยการหรือบุคคลอื่นได้ฟ้องหรือจะฟ้องคดีเกี่ยวกับการตายนั้น

เมื่อศาลได้มีคำสั่งแล้ว ให้ส่งสำนวนการไตสวนของศาลไปยังพนักงานอัยการเพื่อส่งแก่พนักงานสอบสวนดำเนินการต่อไป

แพทย์ตามวรรคหนึ่ง เจ้าพนักงานผู้ได้ทำการชันสูตรพลิกศพ และผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญที่ศาลขอให้มาให้ความเห็นตามมาตรานี้มีสิทธิได้รับค่าตอบแทนหรือค่าป่วยการค่าพาหนะเดินทาง และค่าเช่าที่พักตามระเบียบ ที่กระทรวงยุติธรรมกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง ส่วนทนายความที่ศาลตั้งตามมาตรา นี้ มีสิทธิได้รับเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายเช่น

เดียวกับทนายความที่ศาลตั้งตามมาตรา ๑๗๓”

เนื้อหาสาระของกฎหมายมาตรานี้ ได้กำหนดตัวบุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการชันสูตรพลิกศพ เพื่อให้ได้มาตรฐานของบุคลากรทางการแพทย์ที่จะเข้าร่วมในการชันสูตรพลิกศพกับพนักงานสอบสวน รวมทั้งกำหนดหน้าที่ให้ผู้ทำการชันสูตรพลิกศพต้องทำบันทึกรายละเอียดแห่งการชันสูตรพลิกศพและรายงานแนบท้ายและรวมไว้ในสำนวนการชันสูตรพลิกศพ นอกจากนั้นยังกำหนดให้พนักงานสอบสวน แจ้งให้ญาติของผู้ตายทราบเท่าที่จะทำได้ด้วย

หากกรณีเป็นความตาย เกิดขึ้นโดยการกระทำของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่หรือตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ นอกจากจะมีพนักงานสอบสวนและแพทย์แล้ว ยังต้องมีพนักงานอัยการและพนักงานฝ่ายปกครองร่วมในการชันสูตรพลิกศพในกรณีนี้ด้วย

นอกจากนั้น ได้บัญญัติกำหนดโทษแก่ผู้ที่จะกระทำการใด ๆ แก่ศพหรือสภาพแวดล้อมในบริเวณที่พบศพก่อนการชันสูตรพลิกศพเสร็จสิ้น ในประการที่น่าจะทำการชันสูตรพลิกศพหรือผลทางคดีเปลี่ยนแปลงไป

ดังนั้นบทบาทและอำนาจหน้าที่ของบุคลากรทางการแพทย์ ตามกฎหมายที่บัญญัติแก้ไขนี้จึงได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก (อนึ่ง ในบทความนี้ ผู้เขียนจะอธิบายเฉพาะบทบาทของแพทย์เท่านั้น) โดยได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของแพทย์ผู้ทำการชันสูตรพลิกศพ ดังนี้

(๑) เมื่อได้รับแจ้งเรื่องจากพนักงานสอบสวน แพทย์จะไปยังที่ศพนั้นอยู่เพื่อทำการชันสูตรพลิกศพร่วมกับพนักงานสอบสวน อย่างไรก็ตามเพื่อผ่อนคลายความเคร่งครัดของกฎหมายในระยะแรกเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงหลักการใหม่จึงบัญญัติให้การชันสูตรพลิกศพในที่ศพอยู่ แพทย์ (ไม่รวมถึงแพทย์เอกชน) หากมีเหตุจำเป็นไม่สามารถไปชันสูตรพลิกศพได้อาจมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลหรือเจ้าหน้าที่ในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดที่ผ่านการอบรมไปร่วมชันสูตรในที่เกิดเหตุในเบื้องต้นแต่ต้องทำบันทึกถึง

เหตุที่ไม่อาจไปร่วมชันสูตรได้ด้วย และเมื่อเจ้าหน้าที่ดังกล่าวชันสูตรพลิกศพแล้วให้รีบรายงานให้แพทย์ทราบโดยเร็ว แต่กรณีนี้เป็นบทเฉพาะกาลที่ใช้ได้ถึงวันที่ ๒๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๘ เท่านั้นหลังจากนั้นจะต้องใช้แพทย์ไปร่วมชันสูตรพลิกศพเสมอ ส่วนคุณสมบัติและการอบรมของเจ้าหน้าที่ จะเป็นไปตามที่ราชวิทยาลัยพยาธิแพทย์ แห่งประเทศไทยจะได้กำหนดต่อไป

(๒) แพทย์ร่วมกับพนักงานสอบสวนทำบันทึกรายละเอียดแห่งการชันสูตรพลิกศพทันที หลังจากได้ตรวจดูศพ ณ ที่ศพอยู่แล้ว และให้ประสานงานกับพนักงานสอบสวนเพื่อจัดให้มีสำเนานบันทึกรายละเอียดแห่งการชันสูตรพลิกศพเพื่อเป็นข้อมูลในการจัดทำรายงานแนบท้ายบันทึกรายละเอียดแห่งการชันสูตรพลิกศพต่อไป

(๓) แพทย์ต้องทำรายงานแนบท้ายบันทึกรายละเอียดแห่งการชันสูตรพลิกศพภายใน ๗ วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งเรื่อง แต่หากมีความจำเป็นอาจขยายระยะเวลาได้แต่ไม่เกิน ๒ ครั้งจะไม่เกิน ๓๐ วัน โดยต้องบันทึกเหตุผลและความจำเป็นในการขยายระยะเวลาทุกครั้ง

(๔) ในกรณีที่เจ้าพนักงานผู้ทำการชันสูตรพลิกศพฝ่ายใดเห็นว่าจะต้องส่งศพไปยังโรงพยาบาลเพื่อให้ตรวจชันสูตรพลิกศพต่อไป ให้จัดการส่งศพนั้นไปยังโรงพยาบาล(โดยให้พนักงานสอบสวนเป็นผู้นำส่ง) ถ้าจำเป็นเพื่อที่จะหาเหตุแห่งการตาย แพทย์ร่วมกับพนักงานสอบสวนสามารถสั่งให้มีการผ่าศพแล้วแยกธาตุส่วนใดหรือจะให้ส่งทั้งศพหรือบางส่วนไปยังแพทย์หรือพนักงานแยกธาตุ ของรัฐเพื่อทำการตรวจอย่างละเอียดต่อไป

(๕) แพทย์หรือพนักงานแยกธาตุของรัฐตามข้อดังกล่าวข้างต้น มีหน้าที่ดังนี้

๑. ทำรายงานถึงสภาพของศพ หรือส่วนของศพที่จัดส่งมาตามที่พบเห็นหรือตามที่ปรากฏจากการตรวจพร้อมทั้งให้ความเห็นในเรื่องนั้น

๒. แสดงเหตุที่ตายเท่าที่จะทำได้

๓. ลงวันที่เดือนปีและลงลายมือชื่อในรายงาน แล้วจัดส่งกลับไปยังเจ้าพนักงานผู้ทำการตรวจชันสูตรพลิกศพ

(๖) ถ้าศพฝังแล้ว แพทย์ร่วมกับพนักงานสอบสวนสามารถจัดให้มีการขุดศพขึ้นเพื่อตรวจดูยกเว้นว่าไม่เป็นการจำเป็นหรือเห็นว่าการทำเช่นนั้นจะเป็นอันตรายแก่นามัยของประชาชน

(๗) ให้ความเห็นเป็นหนังสือระบุรายละเอียดให้เห็นถึง เหตุและพฤติการณ์ที่ตาย ผู้ตายคือใคร ตายที่ไหน เมื่อใด ถ้าตายโดยคนทำร้ายให้กล่าวว่าใครหรือสงสัยใครเป็นผู้กระทำความผิด เท่าที่จะทราบได้ในการปฏิบัติหน้าที่ชันสูตรพลิกศพ และแพทย์มีฐานะเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา เมื่อได้รับหน้าที่ให้ปฏิบัติหน้าที่ชันสูตรพลิกศพ

ในส่วน of คำตอบแทนและสิทธิประโยชน์นั้น กฎหมายได้บัญญัติให้แพทย์ เจ้าพนักงานผู้ทำการชันสูตรพลิกศพและผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญที่ศาลขอมาให้ความเห็น มีสิทธิได้รับคำตอบแทนหรือค่าป่วยการค่าพาหนะเดินทาง และค่าเช่าที่พัก ตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนด โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง ซึ่งผู้จ่ายเงินคือส่วนราชการเจ้าสังกัด

ดังกล่าวไว้ในเบื้องต้นแล้วว่า เรื่องการชันสูตรพลิกศพนั้น มีรายละเอียดค่อนข้างมาก เช่นการทำรายงานชันสูตรพลิกศพ การชันสูตรพลิกศพในที่ศพอยู่และอื่นอีกมาก ในที่นี้จึงขอกล่าวไว้เป็นความรู้เบื้องต้นเท่านั้น หากผู้ใดสนใจเพิ่มเติม ก็หาอ่านได้จากคู่มือการชันสูตรพลิกศพ ของสำนักงานศาลยุติธรรม.